El catalanisme contra Colom

Autor:
Data de publicació: 07-05-2022

El que estem vivint en els darrers anys al voltant de la figura de l'almirall Cristòfor Colom ens hauria de fer avergonyir a tots aquells que tinguem una mica de criteri. La campanya desfermada en la darrera dècada envers el personatge és de dimensions bíbliques. Article editorial del Cercle Català d'Història.

Com podrà comprovar el lector, el títol d'aquest editorial és directe i sense embuts i la imatge que acompanya aquest paràgraf, tan nítida i transparent com l'aigua de pluja.

Deia Napoleó, que «la realitat té límits; l'estupidesa, no». I, en aquest moment tan convuls de la nostra història, aquesta delicada línia que separa la realitat d'aquesta estupidesa, segurament l'hem superada amb escreix.

Un dels mals del nostre temps i de la nostra societat és el fet que hem creat una sèrie d'eines, que s'encarreguen de pensar per nosaltres. Dit d'altra manera, hem delegat en altres l'acció de pensar. Així, ens que per tenir una opinió sobre qualsevol aspecte, necessitem acudir als famosos tertulians dels mitjans de comunicació, aquells polifacètics personatges que no arriben a la sola de la sabata d'Einstein, Mozart o Tolstoi. O potser també ens cal córrer al quiosc a comprar aquells diaris que ens explicaran la seva realitat. És aquella rigorosa premsa que sobreviu gràcies a les subvencions de l'administració, sempre que no s'equivoqui amb les notícies. I som també aquella mateixa societat que, encara, necessita l'opinió del Sr. Pedrerol i el seu «Jugones» per decidir si el nostre equip ha jugat bé o, en tot cas, ha fet el ridícul.

Anem una mica més al moll de l'os. Comencem per En Colom. El que estem vivint en els darrers anys al voltant de la figura de l'almirall Cristòfor Colom ens hauria de fer avergonyir a tots aquells que tinguem una mica de criteri. La campanya desfermada en la darrera dècada envers el personatge és de dimensions bíbliques. Qualsevol persona que acabés d'arribar al nostre país, veient tot el que es diu i s'escriu sobre el navegant, pensaria que és el culpable de totes

les guerres, desastres climatològics, misèries humanes i d'altres caos que han existit al llarg de la humanitat.

A tot això, cal afegir el fet que tot aquell que es dediqui a fer recerca sobre el personatge i la seva gesta i ho faci amb una certa mirada crítica, amb rigor, i des d'un marc, multidisciplinari, fugint de tot dogmatisme i estereotip, serà titllat, com a mínim, de dimoni i de sacríleg, independentment que els seus coneixements estiguin molt per sobre del d'aquells que actuen de jutges.

La història hauria d'estar deslligada de la política, però malauradament això no és possible, i en un país com el nostre, que ha patit tanta ocupació, repressió i substitució, aquest lligam està a l'ordre del dia.

Des del Cercle Català d'Història, ho hem dit infinitat de vegades i ens reiterem en aquesta qüestió: agradi o no, En Cristòfor Colom és el pal de paller de la història de Catalunya, és el nus gordià que un cop desfet pot fer caure tot el castell de cartes amb el qual s'ha ocultat la realitat del nostre país. Descobrir En Colom, ens ha de dur a descobrir una realitat que sempre ha estat allà, però que mai no hem volgut veure. Per què? Doncs, perquè un discurs gravat a foc en el nostre subconscient des de nens és tan sòlid com la columna que sustenta un edifici, i desconstruir-lo és quasi impossible. No hi ha encara persones que neguen la teoria de l'evolució? O qui encara diu que la terra és plana? O qui continua pensant que vivim en una democràcia plena?

Els nanos de la generació de qui escriu, en allò que dèiem «la catequesi», vam aprendre a recitar el Parenostre i, moltes dècades després, i sense haver exercit en l'àmbit de cap religió, encara el recordem de cap a peus. D'igual manera recordem el nom de les tres caravel·les d'En Colom: la Niña, la Pinta i la Santa Maria, que realment no es deien així, però que queda molt bé per completar la pel·lícula.

Avui dia, cap historiador seriós d'arreu, tant castellà com estranger, no comparteix la idea que En Colom fos un genocida i que maltractés els indígenes que va trobar al Nou Món. Per contra, hi ha tot un gruix dins de col·lectius aliens a la història que treballen sense descans per instal·lar a les nostres ments un relat destinat a crear una imatge d'un personatge que poc o res té a veure amb el que se'n diu.

Per dir-ho d'una manera planera, En Colom es va limitar a fixar una ruta d'anada i tornada a Amèrica i establir uns ponts comercials amb les cultures d'aquells territoris. Es va limitar també a aplicar la justícia que regia a l'època en funció del càrrec que ocupava i això ho va fer fins i tot amb els seus homes; i, a més, és prou coneguda la seva lluita amb el rei (fixeu-vos que no dic la reina), per aconseguir del monarca les garanties necessàries que els indígenes serien respectats i justament tractats en els intercanvis comercials. Sovint s'oblida que En Colom va ser denunciat per altres colons i encadenat pel fet de defensar els nadius americans com a vassalls dels Reis Catòlics, en oposició a aquells que els tractaven com a esclaus.

D'aquí, a explicar que el mal de totes les atrocitats demostrades, o no, que poguessin perpetrar-se posteriorment per part dels colonitzadors, de la península o d'altres països, o que el desgavell en la governança d'aquells territoris, o de totes les malalties del món, fossin responsabilitat d'En Colom diu molt poc de tots aquells que fan seves les dites afirmacions. Cal no confondre el descobriment del Nou Món amb la posterior colonització, que, certament, va tenir conseqüències devastadores per a la majoria dels pobles indígenes de tot el continent americà, d'igual manera que també fou devastadora la colonització britànica d'Amèrica del Nord.

Com hem dit anteriorment, En Colom és el pal de paller que ha de desfer molts artificis historiogràfics i per aquest motiu cal demolir-lo. Cal que no interessi a ningú, i que hom tingui una imatge diametralment oposada de la realitat. Així, no és d'estranyar, que en qualsevol conferència o xerrada que es fa en aquest país, no falti mai la pregunta del milió per part d'algú del públic: «Però, ens interessa que En Colom sigui català?».

La feina està aconseguida. No estem pensant amb rigor sinó amb l'estómac. No he sentit mai preguntar-se a un romà, si interessa que Juli Cèsar sigui d'aquelles contrades, o a un castellà qüestionar-se si interessa que el Cid fos paisà seu, o fins i tot, a un anglès, preguntar-se el mateix sobre l'almirall Nelson.

Deia el gran hispanista John Elliott, que «aquells que volen tombar monuments (...) ignoren a consciència el context històric».

Hem parlat de per què passa això, però, qui ho provoca? Qui actua d'aquesta manera tan irracional creant un relat

dirigit al desprestigi del personatge?

La resposta a aquesta pregunta comportaria molts i molts fulls de text que segurament el lector no estaria disposat a llegir. També comporta molts interessos diferents i d'orígens també diferents. Per exemple, els italians, ja que els ho posen en safata de plata, no renunciaran a la defensa de la genovesitat de l'almirall, encara que això suposi justificar l'enorme quantitat de documents falsos que s'han creat al llarg del segle XIX i XX. A ells no els passa pel cap definir-lo com a genocida.

Pels espanyols, la simple possibilitat que En Colom fos català o que l'empresa fos finançada i executada per catalans, és sinònim de demolició de la seva història i no és d'estranyar tanta desaparició documental relativa al cas.

Per als nord-americans, la cosa va per una altra banda. En el seu cas, el conegut moviment antiracista Black Lives Matter s'origina dins de la comunitat afroestadounidenca. Comença l'any 2013 com a resposta a les diverses morts d'afroamericans a causa d'armes de foc per l'acció policial, com a defensa dels negres gais, transsexuals, dones negres, etc. És a dir, contra el racisme, la violència policial i els abusos contra el col·lectiu negre. Tirar estàtues, en canvi, que no té res a veure amb les reivindicacions del moviment, és una acció que per aquells que l'han promogut, els ha permès fer molt més visible el problema, ja que és un fet molt cridaner i de fort impacte mediàtic. Com veiem, no té res a veure amb els fonaments del moviment.

Demagògia, propaganda per interessos que res no tenen a veure amb la història i la memòria. Però, i pels catalans, ¿què suposa això pels catalans? I és aquí, on rau el problema que vivim actualment, que no és altre que la lluita del catalanisme modern vers En Colom.

Expliquem-ho. La nostra societat, encara que no vulgui recordar-ho, és la que va perdre, especialment dues guerres clau: 1714 i 1936 i això, es miri com es miri, té implicacions demolidores.

Encara que molts han volgut mirar cap a una altra banda, un Estat, i sobretot un com l'espanyol, manté el poder si controla tot el que té a veure amb ell. I, en aquest sentit, els partits catalans, ja des del retorn a la democràcia, han estat farcits de gent col·locada amb una clara finalitat: controlar aquests espais. Especialment, els partits d'esquerres, i moltes entitats de la societat civil, així com la universitat i d'altres ens, gestors de pensament, n'estaven farcides. Durant el darrer terç del segle XX, no va caldre l'activació d'aquestes cèl·lules, però a partir del segle XXI, amb la presa de consciència del sotmetiment a què estava subjecte el país i amb la deriva nacional i independentista que comença a prendre la societat catalana, és quan les alarmes es disparen i comencen els moviments, fins i tot, de creació de nous partits amb finalitats clares. El mapa polític de finals del pujolisme amb el que tenim avui dia s'assemblen com un ou a una castanya.

Suposem també, que ningú no descobrirà avui com, des de sectors polítics, de comunicació i socials es treballa incansablement per desactivar tot el moviment nacional i com d'una manera o altra, s'intenta aïllar tot allò que hi tingui a veure. Fins i tot, el mateix Barça ha hagut de patir en les seves carns la gosadia de ser un referent mundial i, en conseqüència, un altaveu, de la realitat política catalana. Que ningú no pensi ara, que tot el que ha passat al club, ha estat un cúmul de mala sort i de mala gestió!

Avui dia, i parlem amb coneixement de causa, es fa molt difícil tenir canals de difusió públics per a explicar el resultat de qualsevol estudi realitzat sobre la figura d'En Colom o organitzar qualsevol tipus d'activitats que tinguin una visió positiva, constructiva i sense censura de la realitat d'aquella epopeia que va canviar el món conegut fins aleshores. Afegir a més, que tot investigador que vagi en aquesta línia, generalment és menystingut i, fins i tot, humiliat amb arguments insostenibles i sempre, sense dret a rèplica.

Des de fa uns anys, s'ha creat un nou terme per definir els investigadors colombins: pseudohistoriadors! És aquest un terme que implica directament no ser considerat historiadors i implica, alhora, un menysteniment i una inducció a la degradació de l'especialista. Aquells que d'una manera o altra van crear aquesta definició sempre es reconeixen com a no-experts en el tema, però, així i tot, es permeten el luxe d'actuar de jutges. El món al revés.

Són aquests, culpables d'alguna cosa? Evidentment, però més encara ho és també aquell que des de l'autoritat que li dóna un càrrec, els continua permetent d'actuar, d'aquesta manera gens científica i vergonyosa. Carta blanca.

Tota aquesta problemàtica, també desmunta una altra falsedat induïda des de certs estaments: la que diu que és l'independentisme qui vol convertir En Colom en català. La realitat, com podeu veure, és ben diferent. La catalanitat d'En Colom només depèn dels investigadors.

Sigui com sigui, la recerca, el coneixement i la perseverança fan que cada dia coneguem més i més de tot el que envoltà el mític personatge i especialment des de l'arribada de les noves tecnologies, això ja no tingui aturador. Més tard o més d'hora, la realitat prevaldrà, com ho han fet les dades aportades per especialistes que demostren que la llengua materna d'En Colom era el català, o que el port de Pals existeix realment, o que En Colom era noble i no pas un plebeu com s'ha intentat tergiversar. I tantes coses més.

Per acabar, i perquè ningú no tingui dubtes: a Barcelona, el monument a En Colom és tot un referent per al ciutadà. Tant és així, que l'estima incondicional que aquest ciutadà té per l'almirall, és inconscient. No hi ha explicació. Si a un madrileny no li pots tocar la Cibeles, a un barceloní no li toquis En Colom. I, malgrat tot, el bombardeig d'informació malintencionada a què està exposat, cada cop que emergeix una mica més de la seva veritat aquell lema que acompanyà la construcció del dit monument pren més força que mai:

«Honorant Colom, Catalunya honora els seus fills predilectes».

A tots aquells que pretenen descosir la peça clau de la nostra història: teniu mala peça al teler!

Cercle català d'història

Enllaç:

http://cch.cat/php/ls.php?fx=1z22040100